

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درآمدی بر روانشناسی جوانی

تالیف:

دکتر کاظم رسول زاده طباطبایی

"عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس"

عباس مختاری

انتشارات آوای نور

تهران ۱۳۹۱

سرشناسه	: رسول زاده طباطبائی، کاظم، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور:	درآمدی بر روان‌شناسی جوانی / تألیف کاظم رسول‌زاده طباطبائی، عباس مختاری.
مشخصات نشر	: تهران: آوای نور، ۱۳۹۱. مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۱۳-۶۳-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۵۵] - ۱۵۹.
موضوع	: جوانان -- روان‌شناسی - مسائل اجتماعی و اخلاقی
شناسه افزوده	: مختاری، عباس، ۱۳۵۲ -
رده بندی کنگره	: BF۱۳۹۱۷۳۴ ۱۳۹۱۷۳۴BF / ۵۵۵۴ر
رده بندی دیویی	: ۵/۱۵۵ شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۴۸۶۶۷

درآمدی بر روان‌شناسی جوانی

تألیف: دکتر کاظم رسول زاده طباطبائی - عباس مختاری

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیرالسادات حسینی

چاپ اول ۱۳۹۱

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپخانه: تصویر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۱۳-۶۳-۲

تهران: خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری - پلاک ۹۹

تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲ / همراه: ۰۹۱۲۲۰۰۴۵۵۷

نمایشگاه تخصصی کتب روانشناسی و علوم تربیتی: www.Bookway.ir

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

قیمت ۵۰۰۰ تومان

«فهرست مطالب»

مقدمه.....	۹
فصل اول: تعاریف و رویکردهای نظری جوانی.....	۱۳
مفهوم جوانی از منظر اعتقادی.....	۱۵
مفهوم جوانی از منظر تاریخی - اجتماعی.....	۱۷
تعریف جوانی از نظر مجمع عمومی ملل متحد.....	۱۹
تعریف جوانی از دیدگاه یونسکو.....	۲۰
رویکردهای نظری در مورد سنین نوجوانی و جوانی.....	۲۱
۱- رویکرد جمعیت‌شناختی.....	۲۲
۲- رویکرد حقوقی - مدنی.....	۲۲
۳- رویکرد زیست‌شناختی.....	۲۳
۴- رویکرد ارگانیسمی.....	۲۵
۵- رویکرد یادگیری.....	۲۹
۶- رویکرد جامعه‌شناختی.....	۳۱
نوجوانی از نظر گیدنز.....	۳۲
جوانی از دیدگاه پسامدرنیستی.....	۳۳
۷- رویکرد انسان‌گرایی.....	۳۴
۸- رویکرد تلفیقی.....	۳۶
فصل دوم: تغییرات رشد در نوجوانی.....	۳۷
نظریه‌ی سیستم‌های بوم‌شناختی.....	۳۹

مقدمه /

۱. رشد جسمی و جنسی در نوجوانی..... ۴۱
- نمو قدی و وزنی ۴۶
۲. رشد شناختی در نوجوانی..... ۴۸
- خود آگاهی و خود محوری..... ۵۰
- آرمان گرایی و انتقاد..... ۵۳
۳. رشد هیجانی و اجتماعی نوجوان..... ۵۴
- هویت ۵۷
- صمیمیت..... ۶۴
- روابط اجتماعی..... ۶۹
- ۳- رشد اخلاقی..... ۷۰

فصل سوم: نقش، جایگاه و حقوق جوانان..... ۷۵

- الف- نقش جوانان در توسعه‌ی انسانی جامعه و فن آوری..... ۷۵
- ب- نقش جوانان در توسعه‌ی اجتماعی - اقتصادی..... ۷۶
- ج- نقش جوانان در توسعه‌ی فرهنگی و سیاسی..... ۷۸
- د- جایگاه اجتماعی جوانان در جوامع پیشرفته..... ۸۱
- هـ - جایگاه اجتماعی جوانان در کشورهای جهان سوم..... ۸۲
- و- حقوق و وظایف جوانان..... ۸۵

فصل چهارم: سیمای جوان ایرانی در جامعه امروز..... ۸۹

- اشتغال..... ۹۱
- ازدواج..... ۹۲
- آموزش..... ۹۵
- هویت..... ۹۶
- اوقات فراغت..... ۹۷

..... سلامت	۱۰۲
..... آسیب های اجتماعی	۱۲۱
فصل پنجم: جوانی، فرهنگ و مدرنیته.....	
..... مقدمه	۱۲۱
..... تعریف فرهنگ	۱۲۳
..... ابعاد فرهنگ	۱۲۴
..... ویژگی های فرهنگ	۱۲۵
..... عوامل مؤثر در دگرگونی های فرهنگی	۱۲۶
..... اشاعه ی فرهنگ	۱۲۷
..... فرهنگ پذیری	۱۲۹
..... بررسی مفهوم خرده فرهنگ	۱۳۳
..... خرده فرهنگ جوانان	۱۳۵
..... نگاهی به برخی ضد فرهنگ های عمده در غرب	۱۳۷
..... الف- هیپیسم	۱۳۷
..... ب- پانکیسم	۱۳۸
..... ج- رپ	۱۳۸
..... د- هوی متال	۱۴۰
..... عوامل مؤثر در گرایش جوانان به خرده فرهنگ ها	۱۴۱
فصل ششم: تأثیر فرهنگ بر شخصیت و رشد اجتماعی جوان.....	۱۴۳
..... جوانان و رسانه های گروهی	۱۴۴
..... جوانان، رسانه ها و هراس های اخلاقی	۱۴۵
..... جوانان و تغییر ارزشی و اعتقادی	۱۴۸
..... جوانان و ارزش های اخلاقی و اعتقادی آن ها	۱۵۲

مقدمه /

۱۵۲

مقدمه

جوانان مهمترین منابع انسانی جامعه محسوب می‌شوند و باید حقوق و خواسته‌های مشروع آن‌ها را مطابق مواد مصرح قانون اساسی طبیعی و به حق تلقی نمود و نسبت به برآورده شدن آن‌ها اقدام کرد. پاسخ‌گویی به نیازهای واقعی جوانان در گرو بهسازی فرایند دوره‌ی تحول و رشد از کودکی تا نوجوانی و جوانی است. ارتقا، اعتلا و توانمندسازی نسل جوان کشور و استفاده بهینه از استعدادها و توانایی‌های آن‌ها در گرو توجه به خواسته‌ها و تأمین نیازهای جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی آنان است و عدم ارضا نیازها، مانع اساسی برای مشارکت اجتماعی و بهره‌وری ملی است. به دیگر سخن، وضعیت مطلوب وضعیتی است که در آن نیازهای جوانان تأمین شده باشد.

بدون شک شکل‌گیری و تأمین نیازها در خلأ صورت نمی‌گیرد، بلکه تحت تأثیر یک زمینه‌ی اجتماعی و زمان می‌باشد؛ بنابراین هراندازه شناخت و آگاهی ما نسبت به نیازها و نحوه‌ی شکل‌گیری و میزان ضرورت هر نیاز، چه در خلال تحول و چه به هنگام جوانی و بزرگسالی بیشتر گردد، به‌گونه‌ای بهتر و مناسب‌تر می‌توان در برآورده ساختن نیازها و خواسته‌های مشروع جوان حرکت کرد.

بی‌تردید دیرزمانی است که موضوع نسل جوان در قالب مطالعات اجتماعی جای گرفته و اهمیت خاص یافته است؛ به گونه‌ای که هر روزه مطالعات و نظریات گوناگونی در این زمینه ارائه می‌شود. مفهوم جوانی به موازات تحولات علمی دستخوش دگرگونی‌های گسترده‌ای شده است. در عصر ما حتی آهنگ رشد جسمانی و اوج‌گیری هیجانات روحی، و مشخصه‌های اصلی جوانی، شتاب بیشتری پیدا کرده است. این نکته که دوران جوانی از چه سال آغاز و در کدام سال پایان می‌پذیرد، درحوزه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته و بحث‌های حساس و متفاوتی مطرح شده است و محققان علوم مختلف از مناظر گوناگون به این دوره توجه خاص نشان داده‌اند.

به هر روی، واقعیت آن است که جمعیت جهان هیچ‌گاه تا این حد جوان نبوده که امروز هست. پیشرفت علم و صنعت از عواملی است که موجب طولانی شدن دوران جوانی شده است و از طرفی - همان‌گونه که در حال حاضر مشاهده می‌شود- ورود به زندگی فعال شغلی و نیل به یک موقعیت ممتاز اجتماعی، مستلزم یک یا چند دانشنامه‌ی تخصصی است که خود فی‌نفسه دوره‌ی

تحصیل را طولانی تر می‌سازد. با این حال، فاصله‌ی سنی بلوغ جسمی تا دست یابی به بلوغ روانی و بلوغ اجتماعی تحت تاثیر وسایل ارتباط جمعی، پیشرفت پزشکی و بهبود تغذیه، کوتاه‌تر نشده است. به موازات این واقعیات کارکنان بالای جامعه، بر اثر افزایش طول عمر و برخورداری از تجارب شایسته بیشتر از گذشته در مشاغل خود باقی می‌مانند. در چارچوب این وضعیت، مسأله‌ی جوانان شکل و ابعاد پیچیده‌تری می‌گیرد.

حقیقت آن است که مطالعات روان‌شناختی و جامعه‌شناسی هنوز به مرحله‌ای نرسیده است که بتواند از یافته‌ها و مطالعات خود یک تئوری کلی در باره نسل جوان به دست دهد؛ چرا که اطلاعاتی که تاکنون حاصل شده محدود بوده و پژوهش‌های انجام شده نیز برای شناخت مسأله‌ی جوانان کافی نیست. باید درباره‌ی بسیاری از مسائل دور اندیشی کرد. باید به کمک طرح‌های مطالعاتی هماهنگ به پژوهش‌های بنیادی تری همت گماردو برای نتیجه‌گیری به محدوده‌ی اطلاعات عمومی غیر فنی اکتفا نکرد. بررسی نسل جوان به شیوه‌ی محدود تک‌نگاری^۱ باید به صورت جزئی از یک بررسی عمومی و عمیق درآید. در غیر این صورت، این قبیل بررسیها نمی‌تواند تمامی ابعاد مسأله و روابط آن را با سایر نهادها مورد ملاحظه قرار دهد.

مطرح ساختن موضوع جوانان به عنوان یک مسأله‌ی متمایز و مستقل از مجموعه‌ی اجتماعی، در واقع یک راهیابی انتزاعی و لاجرم اشتباه آخرین است. بنابراین شناخت مسائل و ویژگی‌های این نسل، مستلزم شناخت روابط متقابل و تغییرات مداومی است که بین آن‌ها و جامعه برقرار می‌شود.